TJEDNIK HRVATA U MAĐARSKOJ

HRVATSKI glasnik

Godina XXV, broj 29 | 23. srpnja 2015. | cijena 200 Ft

Foto: Timea Horvat

4. – 5. stranica

„Po staza naših starih”

Šikloško druženje 7. stranica

Na Faustovu otoku 8. stranica

Erčinci u Puli i Poreču 16. stranica

Komentar

Odnosi

Na najnižoj su razini mađarsko-hrvatski obostrani politički odnosi, rekao je u Zagrebu mađarski ministar vanjskih poslova i trgovine Péter Szijjártó nakon što se sreo s predsjednikom Hrvatske demokratske zajednice Tomislavom Karamarkom. Jedan od razloga navodi spor između mađarske naftne kompanije MOL i hrvatske INA-e, te propasti izgradnje plinske interkonekcije. Bez obzira koji se razlozi navode, odnosi ovise ponajprije o partnerima koji čine taj odnos. Odnos je uzajamna veza među ljudima, a u političkome značenju to su poslovi i veze među državama iza kojih su također ljudi, koji čine i upravljaju određenu državu. Ključna je riječ u odnosima „veza". To je ono što se zbiva među stranama, a prijedlog „među" izriče dovršetak kretanja unutar dvaju ili više članova. U našem slučaju radi se o dvjema članovima, o dvjema državama, a budući da se radi o zbivanjima između njih, odnosi prije svega ovise o njima. Zna se da dobri međusobni odnosi uvijek se temelje na poštivanju, povjerenju, suradnji, pristojnosti, snošljivosti, suradljivosti, prilagodljivosti sudionika odnosa. Mogu se naći „krivci" za loše odnose, međutim prilikom pojavljivanja problema kod određenih odnosa ponajčešće su odgovorni oni koji su sudionici same veze, stoga je ključ rješavanja u njihovim rukama. Za narodnosti je uvijek važna veza domovine u kojoj žive i matične im domovine, dobri odnosi olakšavaju njihov opstanak, povezivanje s matičnom domovinom, što im donekle daje i osjećaj sigurnosti. Upravo zbog toga takve izjave, naime da su mađarsko-hrvatski politički odnosi na najnižoj razini, pogađa ih. Vjerujem da mnogi od pripadnika hrvatske narodnosni taj problem previše ne osjećaju na vlastitoj koži, naime na regionalnoj razini veze su vrlo dobre, dapače, uzorne. Otkako su obje zemlje članice Europske unije svakodnevni su susreti žitelja, nema hrvatskih priredaba na kojima ne bi sudjelovali i partneri iz matične domovine, surađuju mali poduzetnici, druže se prijatelji itd. Redoviti su i zajednički projekti obrazovnih, znanstvenih, kulturnih ustanova, civilnih organizacija, no ovi odlični međuljudski, odnosno međuregionalni odnosi nastali su na neprekidnoj brizi o održavanju dobrih odnosa obiju strana. Znam, na državnoj razini odnosi su znatno složeniji nego na regionalnoj, ipak smatram da je temelj bilo kakvih primjernih odnosa poštivanje, povjerenje, snošljivost, prilagodljivost i neprekidni međusobni saobraćaj, komunikacija. Bez ulaganja u veze ne mogu se postići dobri odnosi, kada se naiđe na poteškoće, treba da se razgovara o tome i da se zajednički pronađe rješenje na koji se način može osnažiti odnos, vjerujem da će do tih razgovora uskoro doći i da će politički odnosi Hrvatske i Mađarske dosegnuti visoku razinu.

Bernadeta Blažetin

Glasnikov tjedan

Hrvatska državna samouprava dobila je na korištenje objekt u Vlašićima na otoku Pagu, prije deset godina. Tada smo zapisali: Šesti svibnja 2005. dan je koji će zacijelo ostati u kronici Hrvata u Mađarskoj, dan svečane predaje Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, „Zavičaja" d. o. o. u Vlašićima na otoku Pagu, zdanja koje je rezultat jedinstvene suradnje dviju država glede zaštite nacionalnih manjina, zdanja u koje je uloženo s potporom dviju vlada i sponzora (MOL INA...) više od 200 milijuna forinti, zgrade koju je 2003. hrvatska vlada dala na 20-godišnju uporabu Hrvatskoj državnoj samoupravi. Godina je to kada mađarska vlada počinje snažnije podupirati projekt kulturne autonomije ustavom priznatih nacionalnih zajednica (tako kod Hrvata počinju planovi izgradnje santovačkog učeničkog doma, Muzeja sakralne umjetnosti u Prisiki, proširuje se pečuški Školski centar Miroslava Krleže, dobivaju sredstva za pokretanje Internetskog radija Croatica...). Danas je „Zavičaj" d. o. o. HDS-ovo poduzeće kojim upravlja ravnatelj, a Kulturno-prosvjetni centar Hrvata u Mađarskoj od 2009. je HDS-ova ustanova koja otprije dvije godine ima svoga ravnatelja. „Zavičaj" d. o. o. je u HDS-ovu sto postotnom vlasništvu u čijem Pansionu HDS već deset godina organizira ljetne kampove hrvatskoga jezika u drugoj polovini lipnja. Prvih godina u „Zavičaju" je bilo do tri kampa (čak i za srednjoškolce, čega nema već godinama), poslije tek dva, a ove godine opet tri, u kojima je tijekom 21 dan boravilo tristotinjak učenika osnovnoškolske dobi, sa svojim nastavnicima, prtiteljima, pa je tako ostvaren znatan broj noćenja... Deseti državni kamp hrvatskoga jezika i kulture održan je u tri termina. Sudjelovanje kampu odvija se preko HDS-ova Odbora za odgoj i obrazovanje koji šalje pozivno pismo školama u kojima se u nekom vidu odvija nastava hrvatskoga jezika u Mađarskoj, dvojezičnim školama, školama s predmetnom nastavom, školama u kojima se jezik uči u obliku kružoka. Polovinu troškova boravka učenika snosi HDS iz svoga proračuna, jednako kao i troškove putovanja, a učenici su ove godine trebali uplatiti vlastiti udio od 30 tisuća forinti te 200 kuna ako su u sklopu kampa kojem su išli na organizirani izlet. Ovih 30 tisuća koji su teretili učenike, sretniji putnici su mogli pokriti i iz doprinosa svojih mjesnih ili županijskih samouprava. Naime, neke hrvatske samouprave pomažu boravak svoje djece u spomenutim kampovima, stoga neki učenici sudjeluju kampu uistinu po simboličnoj cijeni koja ne tereti obiteljski proračun. Deset godina državnih kampova hrvatskoga jezika i kulture. Uzmimo kako je prosječno godišnje ljetovalo dvjesto učenika, to je ukupno dvije tisuće učenika. Neka su neki boravili i dva tri puta, i onda je 1500 mladih Hrvata tjedan dana bilo u „Zavičaju".

Prvih godina u „Zavičaju" je bilo do tri kampa (čak i za srednjoškolce, čega nema već godinama), poslije tek dva, a ove godine opet tri, u kojima je tijekom 21 dan boravilo tristotinjak učenika osnovnoškolske dobi, sa svojim nastavnicima, pratiteljima.

Branka Pavić Blažetin

Potpisan sporazum o suradnji

Sambotel i Sisak konačno i službeno partneri

Prvi vikend ovoga miseca u Sambotelu su mogli obilno slaviti Hrvati, pokidob nije samo u subotu priredjen VII. Hrvatski dan na Glavnom trgu centra Željezne županije, nego su dan prlje, za dvajsetljetnom dugom suradnjom, grad Sisak i Sambotel konačno i službeno zapečatili prijateljstvo. Sporazum o suradnji u sambotelskom Općinskom uredu su potpisali gradonačelnica Siska, Kristina Ikić Baniček i gradonačelnik Sambotela, dr. Tivadar Puskás.

Svojom nazočnošću svečane trenutke su uveličali s hrvatske strane Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvatov u Parlamentu, Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, dr. Andraš Handler, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, Laslo Škrapić, predsjednik Hrvatske samouprave grada Sambotela, Vlatko Čakširan, direktor Sisačkoga muzeja, Milijana Borojević, peljačica Turističke zajednice u Sisku, i Anita Galić, referentica za medjunarodne veze. U kratkom kulturnom bloku su se predstavili tamburaši i kotrigi jačkarnoga zbora Hrvatske samouprave, Djurdjice, a začula se je i ugarska narodna pjesma. Potom je svoj svečani govor održao dr. Tivadar Puskás, domaći poglavar, izražavajući pri tom svoje zadovoljstvo da je pred kratkim gradska samouprava odlučila o potpisivanju suradnje s gradom Siskom. Kopča med dvimi općinami je bogata povijest iz rimskih dob, a i sisački biškup Sv. Kvirin ki je 303. ljeta zbog svoje čvrste vjere osudjen na smrt i ubijen uprav u ovom varošu, tadašnjoj Savariji. Zvana toga Osnovna škola „Mihály Váci" jur peto ljeto ima partnersku ustanovu kraj Siska u naselju Sela, a da se suradnja med gradi zdigne na službeni nivo, to je inicirala pred trimi ljeti Hrvatska samouprava grada Sambotela. – Lipo se zahvaljujem svim ki su nam pomagali da je došlo do današnjega potpisivanja ovoga sporazuma i iskreno se radujem da sam ja ta ki more potpisati ov dokumenat – je izjavio uz ostalo sambotelski načelnik. Kristina Ikić Baniček je takaj dala glas svojoj radosti i naglasila da će odsad djelati na tom da ova suradnja ne ostane samo mrtvo slovo na papiru, nego da postane prava veza na području turizma, gospodarstva, obrazovanja i kulture. Ujedno je pozvala gradsko poglavarstvo na septembarsku gradsku manifestaciju „Kupske noći" na kojoj će se potpisati partnerstvo i u Sisku. Za protokolarnim aktom jur polag svečanoga stola je povjerenik Vlade u Željeznoj županiji, Bertalan Harangozo, rodom iz Petrovoga Sela, i po hrvatski i po ugarski pozdravio službenu suradnju Sambotela sa Siskom. Hrvatski grad je jur po broju šesnaesta partnerska općina našega gradišćanskoga varoša.

Tiho

„Po staza naših starih 2015”

Putovanjem odana čast gradišćanskim čuvarom hrvatstva

„Po staza naših starih” – kolosalna rekonstrukcija je selidbenoga puta gradišćanskohrvatskih praocev po modernoj zamisli dr. Franje Pajrića, najvećega motora hrvatstva u Koljnofu, Šopronu, ali morebit i u cijeloj toj krajini. Gradišćanski Hrvati pod noge su zeli put pred dvimi ljeti u obilježavanju 480. obljetnice dolaska Hrvatov na ove prostore, onda još sa štartom iz Rogoznice, a ovo ljeto turneja je krenula iz Bosne i Hercegovine 3. julija, da bi za posjetom u bezbrojni mjesti i odredjeni štacija, početo od Kiseljaka, Bobovca, Viteza, Podmilačja, Pakraca, Bjelovara, Šoprona/Kalnika, Varaždina, mlada ekipa iz pet držav, deveti dan dospila u Prisiku, do prve postaje Ugarske, kade smo naše putnike i mi dočekali.

Franjo Grubić, koljnofski načelnik, sa sabljom u ruki i na hrptu svojega voljenoga konja Ladyja dojahao nam je iz prošlosti, a Janoš Pajrić pak je mirno vozio kola za njim, od prisičkoga Kulturnoga doma. Istu sliku smo vidili jur i pred dvimi ljeti, na prvom putovanju „Po staza naših starih”, koje je onda krenulo s obale hrvatskoga morja, a ljetos Kiseljak, partnerska općina Koljnofa je bio prvi domaćin ovoga 18-dnevnoga bogatoga, ali napornoga sedmodržavnoga prezentiranja hrvatskoga opstanka na ovi prostori. Iako sunce je priskrbilo besplatno kupanje u potu svih nazočnih, povorka marširala je krez selo sve do Parka kod ribnjaka i konačno do hlada. Burni aplauz je dočekao u cilju misionare, izabranu grupu, sastavljenu iz mladih ljudi Ugarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Češke i Slovačke ki su u Prisiki zašli do polovice puta, u narodni nošnja, instrumenti, zastavami u ruka i različitimi misli u glavi, a i ćuti u srcu i duši. – S ovim putovanjem kanimo se pokloniti i odati počast našim starjim ki su došli skoro pred petsto ljet simo i očuvali su se kot Hrvati, a isto tako su si zadržali našu

Karmela Pajrić i Kristina Kozak su najmladje članice putovanja

hrvatsku rič, ka je i danas jako važan kinč za nas – povidao je dr. Franjo Pajrić u uvodu programa ter dalje objašnjavao, kako su krenuli iz kraljevskoga grada Bobovca, posjetili Kraljevu Sutjesku, proputovali centralnu Bosnu i kako prez Kiseljaka ne bi bilo moguće nikako započeti ov projekt. Kako su putnikom u Vitezu na pragu mjesta jačili „Dobrodošli Hrvati” to je sigurno bilo udarno i emotivno pogibelno, prvenstveno za zrelije diozimatelje, kot i spravišće s tamošnjim haškim osudjenikom ki je 4,5 ljeta, ni kriv ni dužan, sidio u haškom zatvoru. U Podmilačju na svetišću svetoga Ivana kod Jajca, Vinko Puljić, hrvatski kardinal, nadbiškup rimokatoličke Vrhbosanske nadbiškupije, je služio mašu, pri koj je prikdan gradišćanski dar, križ od iše, djelo koljnofskoga drivorezbara Ferenca Taschnera. Vjerojatno je teško u nekoliko minutov sumirati sve doživljaje koji su pobrani čez devet dani, ali peljač nije prestao brojiti najvažnije elemente zanimljivoga puta. Gradi Pakrac, Daruvar i zbog grofovskih Jankovićevih imanj i skupne povijesti s gradom Čepregom položili su skupne kopče i ugodne minute gostovanja u nji, kot i u Bjelovaru, nadalje u malom mjestu Šopronu, kade živi sve skupa samo 300 stanovnikov. Slijedeće štacije u Varaždinu, Ludbregu, a i pomoćna ruka u nevolji, gradonačelnika Murskoga Središća, Dražena Srpaka i zbog nardarskoga partnerstva čuda je značilo

Suradniki HRT-a snimili su i dokumentarni film

Muzički pogled od Marka Pajrića, Silvane Pajrić i Dore Grubić

našim putnikom ki, svenek puni energije, sa zakašnjenjem su zašli u Pinkovac zbog sloma kardana na jednom autu iz karavane. Poišćen je tod i grob dugoljetnoga pinkovačkoga farnika Ferdinanda Sinkovića, rodom iz Koljnofa, a dr. Anton Kolić, ratištofski duhovnik je jur doma dočekao goste. Hrvatski koreograf Goran Knežević je sa svojim djelom dao svoj doprinos ovom putovanju. Njegov tančeni splet s folklornimi i jačkarnimi motivi iz Boke kotorske, Hercegovine i Hrvatske pravi je pogodak, dokle gradišćanska koreografija usput, svenek u kratkom vrimenu slobode se je vježbala, dokle nek nije postala jedna cjelina. Medjutim, dio je bio predstavljen i prisičkoj publiki. Veliki Borištof, Pajngrt, Koljnof, Umok, Šopron, Beč, Bizonja, Požun su bili putni cilji minuli tajedan, a projekt „Po staza naših starih" uspješno je završen prošle nedilje u Češkoj, u Mikulovu. U Prisiki su još zaglušale klapske melodije Ne diraj moju ljubav, Da te mogu pismom zvati, dokazajući i to, kako su izvrsni svirači i odlični jačkari, a publika preskrajno zahvalna. Pri večeri, kako svaki dan, bilo je još volje i želje za daljnjom svirkom i jačenjem, dokle smo mi riči iskali od diozimateljev ovoga putovanja. Koljnofku Doru Grubić najlipši doživljaji vežu uz Kiseljak i Sarajevo, a Marija Kralj, predsjednica čepreške Hrvatske samouprave, prez okolišanja je izjavila da nju srce u Bosnu vliče. Rekši, „tamo šperaš svoje korene, to je tvoje, ili nije!" Po nje riči trud se ne ćuti, ali ništ ne ide prez napora. Ona je ove dane ne samo po danu nego i po noći putovala u sanja. Matea Kapetanović, studentica iz BiH, je s bratom skupa na ovom putovanju, naglasila je da od svega joj je najvažnije, kako svi jednako volu domovinu i u toj ljubavi svi su povezani. Najteže joj je pao nedostatak sna pri turneji „Po staza naših starih", a najvridnija su stečena prijateljstva, nova znanja i spoznaji koji su urizani u trajne spominke. Tomislav Šikić, urednik redakcije na hrvatskom jeziku Međunarodnoga programa Glas Hrvatske, Hrvatske radiotelevizije, i Ana Anzulović, videonovinarka HTV-a, od početka do kraja, kako oni kažu, sa silnim veseljem i zadovoljstvom su pratili na ovom putu naše Hrvate. Iz snimljenoga materijala pravi se dokumentarni film koji će biti gotov u septembru, i neće se samo predstaviti na različiti medijski platforma, nego i vjerojatno u Gradišću. Najveću vridnost putovanja Tomislav Šikić je pretočio u rič: – Upravo to je vrijednost svega što su u pitanju mladi ljudi i preko njih se sve ovo naše čuva, bez obzira na granice. I to je ono što najviše nas dira! Sve ove granice su samo zamišljene crte, a svi mi smo preko njih zajedno. Svi mi, Hrvati. Mislim da je to najvažnije nekako u svemu tome, te ona neopisiva energija koju nose mladi u sebi, to je nešto fantastično. I to treba pokazati prvenstveno Hrvatima u domovini, jer to je stvarno jedinstven primjer!

Timea Horvat

Od Boke kotorske do Hrvatske u koreografiji

Dr. Franjo Pajrić, idejni otac projekta

Nakon petogodišnjeg prekida oživljena tradicija

15. Mala ljetna škola hrvatskoga jezika u Santovu

Nakon petogodišnjeg prekida, u organizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, od 16. do 22. lipnja u Santovu je priređena 15. Mala ljetna škola hrvatskoga jezika, koja je ostvarena s materijalnom potporom Fonda Ministarstva ljudskih resursa (EMMI), Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i na teret proračuna ustanove, od 2000. godine u održavanju Hrvatske državne samouprave.

Mala ljetna škola okupila je sedamdeset sudionika, osim učenika santovačke škole i sudionike pristigle iz Baje i okolnih škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezik, od 4. do 8. razreda. Kako nam uz ostalo reče ravnatelj škole Joso Šibalin, s njima je radilo dvadesetak djelatnika škole odnosno troje naših gimnazijalaca iz Pečuha koji su na taj način odrađivali propisanu obvezu društvenog rada. Tamburašku sekciju vodio je učitelj tambure bajske Osnovne umjetničke škole «Danubia» Attila Csurai, a folklor je podučavao Ilija Stipanov.

Poradi vježbanja, usavršavanja i njegovanja hrvatskoga jezika, zavičajne kulture, folklora i običaja, svakodnevno su održavane tamburaške, plesne i jezične radionice. Osim toga poseban je naglasak stavljen na upoznavanje narodopisa, pjesama, povijesti, književne baštine Hrvata u Mađarskoj i matične Hrvatske, nadalje na upoznavanje domaćih rukotvorina i narodne nošnje.

U okviru cjelotjedne ljetne škole sudionici su posjetili Bazični muzej Dorottye Kanizsai u Mohaču, odnosno stalni postav koji broji preko 12 tisuća predmeta, rukotvorina, nošnji Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj, te domalo 20 tisuća minuta zvučnog materijala. U dva navrata djeca su bila i na bazenu mohačkog kupališta. Organiziran je i posjet povijesnome habsburškom dvorcu

na obližnjoj Karapandži, odnosno nove poučne staze koja prikazuje povijest dvorca, mjesta, te bogat biljni i životinjski svijet ovoga dijela Nacionalnog parka Dunav – Drava. Među pratećim sadržajima fakultativno je organizirano i sudjelovanje na nedjeljnome hrvatskom misnom slavlju, a sudionici male ljetne škole posjetili su i marijansko svetište na santovačkoj Vodici s najvećim Marijinim kipom od nehrđajućeg čelika na svijetu. Nije izostalo ni predstavljanje Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj.

Tijekom tjedna organizirane su redovite izložbe učeničkih radova, a završne večeri priređen je i kulturni program u sklopu kojega su sudionici prikazali dio onoga što su radili i usvojili tijekom Male ljetne škole, a cjelovečernji program završen je hrvatskom plesačnicom koja je u dobrom raspoloženju potrajala do kasno u noć.

S. B.

Šikloška Hrvatska večer

Dana 28. lipnja, u organizaciji Hrvatske samouprave grada Šikloša, a uz potporu Ministarstva ljudskih resursa održana je Hrvatska večer u velebnom prostoru šikloške tvrđave.

KUD Marica, skupina veterana

Program je otvorio Dječji pjevački zbor Osnovne škole «Dorottya Kanizsai», čiji su članovi prije mjesec dana imali čast pjevati i s Oliverom Dragojevićem. Zbor se sastoji od učenika koji su na glazbenome smjeru, a među njima je znatan broj i učenika hrvatskog podrijetla. Među daljnjim planovima Zbora jest proširenje repertoara s drugim hrvatskim pjesmama te uspostava veza s drugim hrvatskim zborovima, u kojim planovima ih Samouprava podupire. Zbor predvodi prof. Anita Honfi.

KUD Napredak iz Podravskih Podgajaca

U folklornom dijelu programa tijekom večeri nastupali su:

– *KUD Marica* sa svoje tri skupine, među kojima je skupina darovitih i izuzetno disciplniranih mališana oduševila publiku. Učitelji plesa jesu Vesna Velin i József Szávai, a na podučavanju tambure radi Zoltán Vízvári;

– Iz susjednog su naselja domaćini ugostili *harkanjski Mješoviti pjevački zbor* koji redovito sudjeluje na hrvatskim priredbama u Šiklošu;

– Prvi put je nastupio u Mađarskoj i *KUD Napredak iz Podravskih Podgajaca,* koji je obnovio svoj rad 1996. godine na temeljima prosvjetnog društva Napredak osnovanog 1928. godine. Udruga broji 70-ak članova u nekoliko sekcija. Napredak je sudjelovao na svim smotrama folklora u Hrvatskoj, ali je najveći uspjeh postigao u međunarodnoj razmjeni kulture. Članovi su Družine i suorganizatori smotre Susreti naroda i kultura, gdje su do sada ugostili 26 inozemnih skupina iz Europe i Azije, te sudjelovali na 15 međunarodnih festivala. Predsjednik udruge Pavao Vilhelm nagrađen je Oskarom Međunarodne unije folklora. Koreografkinja je šikloškoga programa gđa Vlasta Živković.

U drugom dijelu programa kada je na pozornici zasviralo tridesetero mladih glazbenika, sudionika *IV. tamburaškog tabora* iz Orfűa, i tamni su se oblaci razvedrili nad tvrđavom. U njihovu repertoaru smo prepoznali napjeve Hrvata u Mađarskoj, jednako kao i pjesme iz Hrvatske, a dočarali su nam i skladbe klasične glazbe.

Nakon završenog drugog dijela programa goste je tijekom večeri zabavljao *Orkestar Vizin*. Predsjednica samouprave Timea Bockovac navela je da će se, po daljnjim planovima Samouprave, dogodine taj susret proširiti u cjelodnevni program, koji će osim kulturnih sadržaja uključiti i ine gastronomske, turističke i umjetničke sadržaje.

Kao najvažnije aktualne rezultate djelovanja Samouprave istaknula je da se od nadolazeće školske godine od 5. razreda osnovne škole uvodi nastava hrvatskoga, kao stranog jezika u nastavni plan i program Osnovne škole «Dorottya Kanizsai». Osim toga je odobreno financiranje projekta koji je bio prijavljen na 1. Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske, kojim će se osigurati temeljna financijska sredstva za ostvarivanje *Spomen izložbe o Semartinu*. Cilj je izložbe dostojno sačuvati uspomenu na nekadašnje hrvatsko selo Semartin. Predsjednica je istodobno ukazala i na to da se svi zainteresirani mogu uključiti do 1. rujna 2015. g. u postavljenje izložbe s ponudom odjevnih predmeta, rukopisa, slika i slično, na adresi samouprave hrsamoupravasiklo@gmail.com, te je zahvalila svima koji su proteklih mjeseci poduprli rad Samouprave. Istakla je ponajprije Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, gradsku upravu, čelnike gradskih ustanova, HDS, nastavnike Osnovne škole «Dorottya Kanizsai», posebice roditelje koji su prepoznali mogućnost u učenju hrvatskoga jezika, kroz koji će se u nekim obiteljima nastaviti očuvanje nekadašnje materinske riječi. Na programu se okupilo 450-ak posjetitelja, a bili su nazočni i gđa Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan te dogradonačelnik grada Šikloša Csaba Balázs.

- mcc -

Foto: Ákos Kollár

Domaćini, Dječji pjevački zbor Osnovne škole «Dorottya Kanizsai»

Matica hrvatska Ogranak Pečuh

Međunarodna ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture na Faustovu otoku

– Na Prviću, romantičnom otočiću kraj Vodica, površine svega 2,5 km², od 21. do 27. lipnja održana je druga Međunarodna ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture «Faust Vrančić» za srednjoškolce iz iseljene i iz domovinske Hrvatske. Ove su godine polaznici bili iz osječke Graditeljsko-geodetske škole i pečuške Gimnazije „Miroslav Krleža“, a boravak i cjelokupna nastava odvijala se u samostanu Gospe od Milosti, koji je preuređen za ljetovanje mladih, s nekoliko posebnih pansiona, velikim vrtom, terasom i športskim igralištem. Školu su financijski pomogli Osječko-baranjska županija, Đakovačko-osječka nadbiskupija i Šibenska biskupija, domaćin i tajnik škole bio je domaći župnik don Božo Škember, a u organizaciju škole udružile su se tri matice: Ogranak Matice hrvatske u Osijeku, Ogranak Matice hrvatske u Pečuhu i Matica iseljenika – Podružnica Vukovar.

Pečuški su učenici sudjelovali zahvaljujući Matici hrvatskoj Ogranak Pečuh.

Otok Prvić, prozvan je Faustovim otokom, jer je na njemu svoje mladenačke dane i trajno prebivalište u crkvi Svete Marije od Milosti našao Faust Vrančić, znameniti hrvatski polihistor, znanstvenik, filozof, teolog, leksikograf, izumitelj, biskup i diplomat, a ova je godina bila u znaku velikih obljetnica njegovih životnih djela: 400 godina *Novih strojeva* („Machinae novae“) i 420 godina njegova *Rječnika pet najuglednijih europskih jezika*: *latinskoga, talijanskoga, njemačkoga, mađarskoga i hrvatskoga* („dalmatinskoga“). Akademsko predavanje s cjelovitim osvrtom na Faustov život i djelo i s posebnim naglaskom na djela čiju obljetnicu obilježavano održala je u Memorijalnom centru „Faust Vrančić“ posebna gošća škole, ugledna znanstvenica dr. sc. Marijana Borić, znanstvena suradnica na Odsjeku za povijest prirodnih i matematičkih znanosti HAZU. S bogatom kulturnom poviješću i baštinom otoka polaznici su se upoznali na terenskom predavanju koje je održao domaći ugledni Neven Skroza, posebno zaslužan za očuvanje starih otočkih pučkih napjeva, a redovita nastava održavala se u pet radionica tijekom pet dana i ukupno 50 nastavnih sati. Obvezna je bila Jezična radionica koju je vodila profesorica hrvatskoga jezika na osječkoj Graditeljsko-geodetskoj školi Đurđa Varzić Pavković i Radionica kreativnog pisanja pod vodstvom prof. dr. sc. Ružice Pšihistal s Filozofskoga fakulteta u Osijeku. Prema interesima polaznika organizirane su još tri radionice. Radionicu glagoljskoga pisma vodio je doc. dr. sc. Ivica Vigato, Radionicu forum kazališta vodila je doc. dr. sc. Teodora Vigato, oboje s Učiteljskoga fakulteta u Zadru, a Multimedijalnu radionicu održala je profesorica hrvatskoga jezika na osječkoj Graditeljsko-geodetskoj školi Stela Mackanja Bacić. Program se odvijao uza stručnu i organizacijsku pomoć Zsanett Vörös, profesorice mađarskog i hrvatskog jezika, Magdolne Molnár Drinócziné, tajnice Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, i ravnatelja Graditeljsko-geodetske škole prof. Darka Pšihistala.

Za polaznike škole organizirane su projekcije obrazovnih i dokumentarnih filmova, jednako kao i stručno vođeni posjeti i razgledi Šibenika te otoka Prvića, Zlarina i Tijata, a vremena se našlo i za odmor i uživanje u suncu i moru. «Svrha je škole bila da se kroza zajedničko interaktivno učenje i druženje učenika kojima je hrvatski materinski jezik s učenicima kojima je hrvatski drugi jezik usavrše njihove komunikacijske kompetencije na hrvatskome jeziku, te razviju kompetencije za međuljudsku i interkulturnu suradnju“, ističe voditeljica škole prof. dr. sc. Ružica Pšihistal, dodajući kako je hrvatski jezik kao most između Hrvata u Mađarskoj i Hrvata u Hrvatskoj izgrađen na čvrstim Faustovim temeljima, kada su se posve neslučajno u kapitalnom leksikografskom djelu susreli među najuglednijim europskim jezicima mađarski i hrvatski jezik. Organizatori su u cijelosti zadovoljni ostvarenim programom, a polaznici prepuni novih znanja i vještina usvojenih u opuštenome ljetnom i radnom i zabavnom programu.

R. P.

Trenutak za pjesmu

Jutro pjesnika

Zemljo, tvoj me zvučni rog
podigne sa loga mog.

Protarem iz oka san.
Kao plašt od zlata tkan
oko tijela padne dan.

Oko mene svečan muk.
Prema suncu napnem luk.

I strelica skine s neba
Koliko mi za dan treba;
malo zlata, malo hljeba.

Vjekoslav Majer

Prijateljska suradnja se nastavlja

Gostovanje KUD-a „Šumari" u Kőbányi

Kako je to uobičajeno krajem lipnja, na Majdanu (Kőbánya) održavaju se Dani sv. Ladislava. Ove je godine jedna od najvećih manifestacija tog okruga održana 26. – 28. lipnja, pokraj crkve sv. Ladislava. U sklopu trodnevne priredbe, 28. lipnja na velikoj pozornici na otvorenome domalo 60-minutnim programom nastupio je tamburaški sastav i ženska vokalna pjevačka skupina vinkovačkoga Kulturno-umjetničkog društva „Šumari". Tom su prigodom izveli splet hrvatskih napjeva i pjesama iz Hrvatske.

„...Slavonac ljubi tu svoju hrastovu šumu nada sve; on je u njoj kao u svojoj kući, njemu nema veće slasti nego s marhom bezbrižno basati ispod sjenovitog hrašća; on pozna svako drvo, svaku pticu, svaki glas; on se s tom šumom razgovara, kao sa svojom materom. Ona je njemu odvajkada bila nepresušivim blagom; stanove si on podigo ukraj šume, posagradio staje i štagljeve, posadio voćnjake i šljivike..." – ulomak je to iz pripovijetke „*Slavonske šume*" hrvatskoga Turgenjeva, Josipa Kozarca, naime ni KUD „Šumari" ne bi opstojao da nema krasovitih slavonskih šuma, točnije bez Hrvatskih šuma i grada Vinkovaca. Kako za MCC reče tajnik KUD-a Ivan Grčić, „Šumari" su osnovani 1952. godine poradi istraživanja, skupljanja, umjetničkog obrađivanja koreografija prikupljenih iz bogate hrvatske folklorne tradicije. Repertoar ansambla uključuje koreografije iz svih krajeva Hrvatske i vlastite vokalne i instrumentalne brojeve. Umjetnički je voditelj „Šumara" Ivan Orešković, voditeljica pjevanja Sandra Milovac, voditelj tamburaškog orkestra Ivan Dugonjić, a voditelj dječjeg ansambla Dario Grčić.

Suradnja grada Vinkovaca i gradske četvrti Kőbánya započela je vezom između Hrvatske samouprave toga okruga, na čelu s predsjednikom Matom Filipovićem još 1999. godine, kada je na njihov poziv vinkovačko izaslanstvo posjetilo Majdan. Do dana današnjega održavana je suradnja razmjenom međusobnih posjeta i razgovora o nastavku suradnje. *„Dosadašnja suradnja temeljila se prvenstveno na pomoći hrvatskoj zajednici u Kőbányi i mađarskoj u Slavoniji, na gospodarstvu, kulturi i športu, ali ulaskom prvo Mađarske, potom i Hrvatske u Europsku uniju razmotrit će se i druge mogućnosti"* – govorio je o suradnji za MCC zamjenik gradonačelnika Vinkovaca Tomislav Šarić. Podsjetimo da je 16. lipnja 2006. godine potpisan Sporazum o suradnji i zbratimljenju dvaju gradova, a na blagdan Sv. Ilije, zaštitnika grada Vinkovaca, ujedno i Dana grada, 20. srpnja 2011. godine dodijeljena je Zlatna plaketa „Grb grada Vinkovaca" Mati Filipoviću, predsjedniku majdanske Hrvatske samouprave. Ne u zadnjem redu trebamo reći da budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina, ako postoje financijske mogućnosti, gostuje na manifestaciji Vinkovačke jeseni. Domaćini su i ovoga puta srdačno dočekali svoje prijatelje iz Hrvatske, prethodni su dan razgledali Budimpeštu, a navečer se družili uz hrvatsku pjesmu i plesove.

Hrvatske su pjesme uvijek rado slušane.

Kristina Goher

Dušnočanke na nastupu u Kalači

„Dijalog o našoj budućnosti”

Nazočne pozdravlja predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh.

U sklopu Hrvatskoga dana Hrvatska samouprava grada Budimpešte, pod pokroviteljstvom državnoga tajnika za vjerske, narodnosne, društvene i civilne odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklósa Soltésza, u knjižnici budimpeštanske Hrvatske škole priredila je konferenciju *„Dijalog o našoj budućnosti“*. Kako je pri otvorenju skupa uime organizatora predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh istaknula, hrvatskoj zajednici u Budimpešti od osobite je važnosti očuvanje hrvatskoga jezika, kulture, običaja i samobitnosti, što i nije lako u gradu s dva milijuna stanovnika. Poseban je naglasak na mladima, mlađem naraštaju, odnosno kako ih pridobiti kao sudionike u pojedine hrvatske sadržaje. Poradi toga je i organizirana konferencija te, ne u posljednjem redu, razmjena iskustava glede već narečenih pitanja. Pozdravnim riječima predsjednice Petreš pridružili su se i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan te prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske Marina Sikora. Na skupu izlagali su: glavni narodnosni savjetnik Odjela za opće obrazovanje pri Ministarstvu ljudskih resursa István Kraszlán, ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, ravnateljica budimpeštanskog HOŠIG-a Ana Gojtan, ravnateljica zagrebačkog Učeničkog doma „Marija Jambrišak“ Ljubica Banović, ravnateljica koljnofske Dvojezične osnovne škole Mihovila Nakovića Agica Sárközi, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj Andrija Handler, novinarka i urednica radijskih i televizijskih emisija Višnja Biti, novinar i urednik hrvatskih radijskih i televizijskih emisija pri MTV-a Andrija Pavleković, velečasni Vjenceslav Tot i ekonomist Branko Kovač. Voditeljske poslove obavljao je zamjenik Hrvatske samouprave grada Budimpešte Stipan Đurić. Ravnateljica Ana Gojtan u svom izlaganju *„Samoorganiziranje mladih i hrvatski kulturni identitet“* usredotočila se na rad s mladima u školi kojoj je na čelu. Kako reče, dva su područja koja pružaju te mogućnosti: školska svečana događanja i HOŠIG-ova Plesna i literarna pozornica. Važno je da mladi, i to svi naraštaji, budu aktivni sudionici od idejnoga začeća do provedbe. Glavni narodnosni savjetnik István Kraszlán u svom izlaganju naslova *„Perspektive narodnosnoga obrazovanja”* govorio je o tome kako s naraštaja na naraštaj narodnosne vrednote postupno gube svoje vrednote pojedinih područja. Djelatni su pojedinci kamen izgradnje budućnosti, i što više takvih kamena raznih naraštaja to je veći, širi vidokrug za budućnost. Posljednjih godina odgojno-obrazovne ustanove dobivaju sve veću ulogu u tome. Ravnateljica Agica Sárközi pri temi *„Čuvanje hrvatskog identiteta u koljnofskoj školi”* također je govorila o iskustvima ustanove kojoj je na čelu. Smatra da se škola neprekidno treba obnavljati i razvijati, i glede fizičkoga stanja i glede odgojno-obrazovne djelatnosti. Po njenim riječima nije sigurno da pojedinac koji odlično govori hrvatski posjeduje i hrvatsku samosvojnost, te znanje jezika nema tako veliku ulogu kako se u današnjici misli. Iz njezina izlaganja dalo se iščitati da veliku ulogu pri samobitnosti imaju vjera i razni oblici narodnosne kulture. Sljedeća predavačica Ljubica Banović polazišnom je točkom također smatrala odgojno-obrazovni rad učeničkoga doma što ga vodi. U predavanju *„Različitosti su naše bogatstvo“* osvrnula se na povijest ustanove, radionice unutar doma, te je naglasila da stanari doma dolaze iz raznih hrvatskih kraljeva i iz BiH te da su i oni suočeni s poteškoćama glede „izgradnje“ samobitnosti. Andrija Handler odabrao je slikovit naslov svom izlaganju: *„Sve je lako kad si mlad“*, u kojem je govorio o djelatnosti Društva gradišćanske mladeži kada je još on bio predsjednik. Istaknuo je značenje hrvatskih kampova, također i hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova. Stjepan Blažetin iz raznih je motrišta prilazio tom pitanju: *„Hrvati u Mađarskoj na razmeđi tradicije i modernosti“*. Kakvi su bili i kakvi jesu suodnosi tradicije i suvremenosti, kako i na koji način se to odražavalo u pojedinim razdobljima hrvatskoga življa u Mađarskoj, kakvo je stanje danas. Koja su ona područja hrvatskih vrednota s kojim se pojedini naraštaji mogu poistovjetiti. U svom izlaganju širokoga raspona Blažetin je govorio o problemima i mogućnostima na polju hrvatske kulture, društvenoga i političkoga života te o mlađim naraštajima. Višnja Biti govorila je o svojim novinarskim i uredničkim iskustvima, o emisijama koja imaju za cilj njegovanje jezika, čuvanje kulturne vrijednosti, te jačanje nacionalne svijesti među mladima. Otac Vjenceslav Tot iz vjerskoga je kuta govorio o krizi pojedinca i obitelji u 21. stoljeću. O pojavi nasilja i nesnošljivosti u društvu, o medijima koji često daju iskrivljenu sliku o stvarnosti. Andrija Pavleković izlaganje je potkrijepio statističkim podatcima, primjerice iz Izvješća Mađarskoga parlamenta o narodnostima u Mađarskoj 2009./11. godine, s posebnim osvrtom na odgoj i obrazovanje u Hrvata, rezultatima popisa pučanstva 2011. godine, naveo je podrobnosti iz programa rada Saveza Hrvata u Mađarskoj za 2015. godinu, a također je potaknuo djelatnost Hrvatske državne samouprave u svezi s mladima. Najmlađi izlagač Branko Kovač također se koristio podatcima popisa pučanstva 2001. i 2011. godine, poseban je naglasak stavio na socijalizaciju pojedinca, u kojem prvobitnu ulogu ima obitelj, potom vrtić i škola, pa tek zatim različite skupine vršnjaka. Ako je to na pravome putu, po njegovome, oblikuje se ličnost u kojoj su sjedinjene dvojnosti (hrvatska i mađarska samobitnost). Također je upitao o ulozi ideala, uzora mladoga pojedinca. Postoje li i jesu li potrebni?

Nakon maratonske konferencije, izlaganja s različitih motrišta i rasprava, nije se naišlo na „rješenje“.

Kristina Goher

Vječna hvala za vjernost

Blagoslavljanje spomen-ploče „Communitas Fidelissima" u Hrvatski Šica

„Med brižići zelena dolina,
Va dolini moja domovina.
Milo gnjazdo, malo naše stanje,
suznim okom spominam se na nje..."

Uz ostalo i ova gradišćanska jačka i poznata melodija je interpretirana od mišovitoga pjevačkoga zbora Slavuj, 28. junija, u nedilju otpodne, u okviru Ture vjernosti i službenoga prikdavanja parlamentarnoga dekreta. Tim i Hrvatske Šice od decembra lanjskoga ljeta su kot jedno od tih hrvatskih i nimških naseljev na zapadu Ugarske ka su zakonom postala nosači časne titule „Communitas Fidelissima – Najvjernije selo". Za Plajgorom, Nardom i Gornjim Četarom, pod nediljnim žarkim suncem put je ravno peljao kotrige Društva za očuvanje tradicij „György Klapka" ki su po četvrti put u pratnji jahačev, biciklistov i brojnih poštovateljev povijesne epizode s gruboga trianonskoga vrimena za Ugre, dospili u Hrvatske Šice. Dr. Csaba Hende, ministar obrane, ter i Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, kot časni gosti su pozdravljeni na svečevanju. Načelnik sela Vilmoš Bugnić, u samom susjedstvu crikve Sv. Ane i pred spomenikom u boji palih junakov, održao je svoj svečani govor. Za prvim svitskim bojem s trianonskom pogodbom velesil je deset naselj (uglavnom s hrvatskimi i nimškimi stanovniki) na zapadu Ugarske silom otkinuto od Ugarske i prikopčano Austriji. Suprot nepravične odluke u svi seli su se pobunili stanovniki, tako i Šičani su izrazili svoje nezadovoljstvo i su junački vanstali polag ugarske domovine, tako da je selo vraćeno 10. januara 1923. ljeta ponovo u krilo Ugarske. – Danas se spomenemo na naše praoce, na njevu jaku vjeru, žilavost, izdržljivost i neizmjerno domoljublje, na njevu vjernost i želju za slobodom, a i na junačku hrabrost, kom su sačuvali ov djelić zemlje domovini. To domoljublje naših starjih još i po 92 ljeta nam poručuje da domovina je samo jedna i tragična je sudbina ta, kad človik mora živiti van domovine – naglasio je šički poglavar ki je zahvalio ministru obrane vas trud i brigu za najvjernija sela. Naime, on je inicirao u Parlamentu da se ta časna titula dodiljuje naseljam za negdašnje časno i junačko ponašanje. Kao dokaz toga i stanovnikom Hrvatskih Šic je predan dekret o vjernosti uz riči „vječna vam hvala". Dr. Csaba Hende je u svojem govoru istaknuo da „ovde živeći stanovniki su s krvlju i vjernošću platili svoj porez domovini i neslomljivo su vjerovali u to da pripadaju ugarskoj domovini, jer nikako nisu htili postati Austrijanci!" Za polaganjem vijenca pri spomeniku palih junakov u I. i II. svitskom boju ter civilnih žrtav, Tamás Várhelyi, mjesni farnik je blagoslovio i spomen-ploču „Communitas Fidelissima", djelo petroviskoga drivorezbara Ferenca Hogye.

Dr. Csaba Hende predaje dekret o vjernosti Vilmošu Bugniću

Tiho

Hrvatski dan u Tomašinu

U organizaciji tomašinske Hrvatske i Seoske samouprave, 4. srpnja 2015. godine peti put je priređen Hrvatski dan u Tomašinu. Program je započeo u jutarnjim satima malonogometnim turnirom i natjecanjem u kuhanju.

Tomašin je jedno od najviše njegovanih podravskih naselja. Uređene ulice, kuće u prekrasnome dravskom krajoliku na samoj obali Drave. Osobitost je sela što Drava teče ispod vrtova, a neke su kuće na obali rijeke. U selo ulazimo uskim putem kroza šume, idiličan je krajolik, na takvim mjestima čovjek osjeti samo mir i tišinu. Tomašin je smješten na mađarsko-hrvatskoj granici. S narodnosnog motrišta, stanovništvo sela je mješovito, oko četrdesetero njih čini hrvatsku zajednicu. Tomašinska Hrvatska samouprava utemeljena je 2010. godine, a predsjednica je Dragica Silović Šabac, podrijetlom Potonjanka, udana u Tomašin, uz nju su zastupnici Silvija Silović Hamarić i Tibor Gorjanac. Hrvatski dan okupio je brojno stanovništvo sela i njihove prijatelje koji su ih posjetili toga dana. Na priredbi je među ostalima pribivao predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije Jozo Solga. Na ovogodišnji kulturni program nas je odvela dvojezična pozivnica, a u programu su sudjelovali: «Szakrina i Andris», barčanski KUD Podravina, pjevao je Stipan Đurić, Udruga daranjskih umirovljenika, pjevač Dániel Kiss i domaći plesači. Domaćini su mislili i na djecu, male je čekala zračna kula, oslikavanje lica i tetovaža kanom, razne dječje igre i vrtuljak, što je oduševilo i male i odrasle. Na otvorenome kuhan je objed za stanovnike sela i za goste. Tomašinci su bili pravi domaćini. Bio je vruć ljetni dan, pa su svakoga čekali hladnim sokovima i odličnom hranom. Između objeda i proglašenja rezultata više ljudi se odlučilo za šetnju u obližnjoj prekrasnoj šumi na kraju sela i razgledavanje dravske obale, o kojoj Podravci kažu kako je ovdje najljepša.

Za najboljeg vratara proglašen je Martinčanin Dejan Kovačević, a najbolji strijelac bio je István Tompa iz pobjedničke daranjske momčadi.

Toga dana nije izostala ni tombola na kojoj su, zahvaljujući brojnim darovateljima bili dragocjeni pokloni. Navečer je bio bal na otvorenome uza sastav «Gigantic», a kao završetak Dana prekrasni vatromet.

Dan je organizirala tomašinska Seoska samouprava uz potporu, između ostalih, tamošnje Hrvatske samouprave i Hrvatske državne samouprave. Kako reče predsjednica Hrvatske samouprave, ova im je priredba iznimno važna jer ovdje se nađu stari prijatelji, koji su zbog nekih razloga napustili Tomašin, ali na taj dan opet dolaze u selo.

Luca Gažić

Sladoled za vruće dane

U vruće ljetne dane ukusna kuglica sladoleda koja vam se topi u ustima jedna je od najpoželjnijih namirnica koja će vas rashladiti. Sladoled možete napraviti i sami. Preporučujemo vam ovaj recept! Trebaju vam ovi sastojci: 200 g tamne čokolade, 5 žumanjaka, pola šalice šećera i 500 ml mlijeka. Tamnu čokoladu otopite na pari. U drugoj posudi izmiješajte žumanjke i šećer, zatim postupno dodajte mlijeko i miješajte. Smjesu stavite u lonac i dodajte čokoladu. Na laganoj vatri kuhajte i miješajte dok se sastojci ne povežu, prije vrenja skinite s vatre! Čekajte dok se malo ohladi i prebacite u zamrznutu limenu posudu koju ste držali nekoliko sati u zamrzivaču. Dobro pomiješajte i stavite u zamrzivač na 45 minuta, zatim izvadite i opet pomiješajte i ponovo stavite na 45 minuta. Učinite to još jednom te na kraju stavite sat i pol opet u zamrzivač. Poslužite u posudici s keksićima ili preljevom od čokolade.

Knjiga za ljetne dane

Nada Mihelčić:
Bilješke jedne gimnazijalke

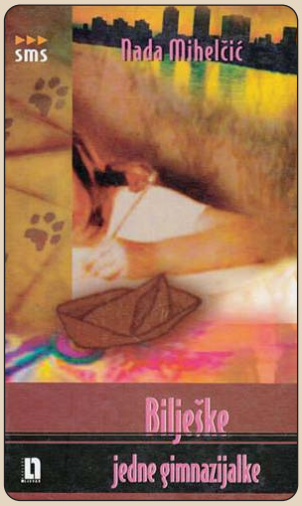

Roman na zanimljiv način opisuje sudbinu nadarene djevojčice kojoj roditelji stradaju u prometnoj nesreći, te ona započinje životnu borbu svojim snagama, uz podršku udaljenoga brata. Iz daljine, kao pomorac na stranom brodu, poput dobrog duha usmjerava svoju sestru da i ona razabere svoje mogućnosti i da uzme u svoje ruke pravu mjeru vlastite sudbine. Djevojčica športom ubija žalost, dobrom voljom prekriva neiskustvo, vedrinom i neslomljivošću ustraje u svojim nastojanjima da drži korak s ostalima koji žive u neokrnjenim obiteljima i da ostavi privid kako i ona živi na način usklađen s konvencijama koje postavlja društvo.

LJETNA OSMOSMJERKA

U osmosmjerci pronađi 12 pojmova s popisa povezanih s ljetom i morem. Kad ih sve otkriješ i prekrižiš, pročitaj redom preostala slova i dobit ćeš konačno rješenje: zdravo osvježujuće piće.

Popis pojmova:

KUPANJE, VODA, MORE, PALMA, PLAŽA, PLES, RAK, SLADOLED, SUNCE, SUNCOBRAN, SUNČANJE, ZABAVA

S	U	N	C	O	K	R	E	T
U	P	E	A	V	A	B	A	Z
N	A	L	R	L	I	Lj	S	E
Č	L	M	A	O	U	E	E	C
A	M	N	A	Ž	M	T	L	N
Nj	A	R	A	K	A	O	P	U
E	K	U	P	A	Nj	E	D	S
A	D	E	L	O	D	A	L	S

Tamburica uz hrvatsku molitvu

Hrvatska samouprava Zalske županije ove godine prvi put je organizirala Hrvatski kamp tamburice i vjerskog života u suradnji s keresturskom Hrvatskom samoupravom između 22. i 28. lipnja. Sudionici iz pomurskih naselja od nižih razreda do srednjoškolaca učili su vjerske i svjetovne pjesme na tamburici, molitve na hrvatskome jeziku, slušali predavanja o običajima pomurskih Hrvata, o znamenitostima matične domovine, odnosno proveli tjedan dana u igri i druženju.

Sudionici Hrvatskoga kampa s Blažem Horvatom

Hrvatska samouprava Zalske županije među svoje ciljeve uvrstila je odgoj mladih na hrvatski vjerski život. U suradnji s mjesnim hrvatskim samouprava i školama, u zadnje vrijeme sve više mladih nazočilo je na hrvatskim vjerskim programima, a s istom namjerom organiziran je i tamburaški i vjerski Hrvatski kamp.

Učenje novih pjesama

– Nije lako djecu pridobiti za vjerske programe, no uz tamburicu i druge programe ide lakše, zato smo osmislili taj Kamp u kojem uz lijepu melodiju tamburice uče se crkvene pjesme i molitva. Naravno, cijeli dan se ne može svirati i moliti pa smo među programe uvrstili i malo plesa, športa, izleta, ručnih radionica. Veliku su nam pomoć pružili članovi kaniškoga Tamburaškog sastava, pedagozi keresturske škole, posjetio nas je i Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale, također nas je i primio u Varaždinu. I ovaj put mu zahvaljujemo – rekla je predsjednica Županijske samouprave Marija Vargović.

Kamp je okupljao 25 sudionika, međutim u pojedine programe uključili su se i drugi, npr. članice pjevačkoga zbora, Zrinski kadeti. Prema programu Kampa svaki dan su bila održana zanimanja u sviranju tamburice, vodili su ih kaniški tamburaši, odnosno sat vjeronauka s predsjednicom i nastavnicima. Organizirana je radionica izradbe cimera, učenje narodnoga plesa, izlet u kerestursku Zavičajnu kuću, kviz o Hrvatskoj, natjecanje u stolnom tenisu, nogometne utakmice i drugo.

Sviranje na misnome slavlju

Predzadnji dan su svi sudionici posjetili Varaždin, gdje ih je primio Blaž Horvat, rektor katedrale, dugogodišnji pokrovitelj pomurskih vjernika. Predstavio im je katedralu i grad, a tamburaši su na glavnom trgu zabavljali prolaznike. Na kraju Kampa u domu kulture organiziran je kulturni program prilikom kojeg su sudionici prikazali naučeno te sudjelovali na nedjeljnoj misi, koju je predvodio mjesni župnik Robert Polgar. Svi sudionici s bogatim uspomenama i vrijednim znanjem su se vraćali kućama i nastavili ljetni odmor.

beta

Međimurska vina

Uz proslavu Dana državnosti Republike Hrvatske i dvadesete obljetnice Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 17. lipnja 2015. priređeno je kušanje međimurskih vina i promidžba turističkih potencijala Međimurske županije. Organizatori su bili Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Međimurska županija, TZ Međimurske županije i pečuški Jókai bisztró. Kušanje vina vodili su Ivan Goričanec i Zoltán Győrfy, vinski stručnjaci iz Hrvatske i Mađarske, koji su svojim nastupom pokazali i dokazali profesionalnost i kakvoću koju krase međimurska vina i Međimurje kao regiju.

Nazočnima se obratila i Vesna Haluga, generalna konzulica. koja je izrazila nadu da je ovo predstavljanje doprinos projektu HTZ-a „Hrvatska 365“, promjeni prihvaćanja Hrvatske kao zemlje ne samo sunca i mora. Želja nam je pozicionirati Hrvatsku kao cjelogodišnje odredište, okosnica čega su upravo kontinentalne županije sa svojom bogatom eno-gastro i kulturnom ponudom.

Turističku ponudu s naglaskom na eno-gastro i *cyclo* turizam predstavio je voditelj TZ Međimurske županije Rudi Grula koji je rekao da je Međimurje prošloga tjedna dobilo nagradu EDEN – europska destinacija izvrsnosti upravo na temu „Turizam i lokalna gastronomija“. Pozvao je nazočne da posjete Međimurje koje je udaljeno manje od tri sata vožnje te večeras uživaju u bogatstvu okusa i mirisa međimurskih vina.

Izvrsno vođenim trosatnim kušanjem, vrhunski pripremljenim promidžbenim materijalima na mađarskom jeziku predstavljeno je jedanaest vina, a kako i priliči samom događaju, konačnu ocjenu predstavljenih i ponuđenih vina dali su sami sudionici. Tako je najviše ocjene prosudbenog povjerenstva što su ga činili i neki poznati mađarski stručnjaci i eno-gastro novinari dobilo vino *Sauvignon blanc,* vinske kuće Cmrečnjak. Uzvanicima je na kraju večeri za uspomenu darovano vino po njihovu izboru.

- mcc -

PEČUH – U nedjelju, 2. kolovoza, u 9 sati kreće mimohod iz crkve svetog Augustina na Brdici (Havihegy), uz pjesmu i molitvu sudionika. Svetu misu u 10 sati na hrvatskome i njemačkome jeziku služi János Battonyai, bude li nevremena, bit će u zatvorenome prostoru. Na kulturni program svakoga čekaju na Tekiju (Tettye), a potom je molitva krunice u crkvi, loretanska litanija i sveta misa. U utorak, 4. kolovoza, u 18 sati je molitva krunice i litanija. Potom svetu misu služi pečuški biskup mons. György Udvardy. U 20.30 svetu liturgiju vodi dekan László Bodogán. U srijedu, 5. kolovoza, od 7.30 uz molitvu je mimohod na Brdicu, od 8.30 je misa na hrvatskome jeziku koju služi kertvaroški kapelan Gabrijel Barić te od 10 sati misu služi dombovarski kapelan Péter Molnár, koji pri kraju blagoslivlja vjernike. Proštenje se završava križnim putem.

Poziv

Hrvatska samouprava grada Šikloša planira u šikloškoj tvrđavi postaviti stalnu spomen-izložbu o Semartinu. Cilj je izložbe sačuvati uspomenu na nekadašnje šokačkohrvatsko selo Semartin. Želite li se uključiti u postavljenje izložbe s ponudom odjevnih predmeta, rukopisa, slika, itd., molimo Vas javite se na e-adresu ili telefon: Timea Bockovac 06 30 227 0950, hrsamoupravasiklos@gmail.com, Janja Tolnai: tolnai79@gmail.com. O predanim predmetima potpisuje se ugovor o posudbi, što znači da predmet ostaje u Vašem vlasništvu te ga možete bilo kada zatražiti nazad.

SANTOVO – U organizaciji Seoske samouprave, 25. srpnja priređuje se uobičajeni Dan sela, koji će i ove godine nuditi obilje zabavno-kulturnih i športskih sadržaja za djecu i odrasle. Na mjesnome nogometnom igralištu organizira se malonogometni turnir za Kup sela Santova, a na drugoj strani državne ceste broj 51 istodobno se priređuje cjelodnevno natjecanje dvoprega, koje se redovito priređuje u okviru Dana sela. Prijepodne se održava natjecanje za Bački kup, a popodne za Kup sela Santova odnosno za Putujući kup u spomen Joze Kovačeva. Program se od 17 sati nastavlja međunarodnim folklornim programom na središnjem seoskom trgu. Slijedi pučka veselica i bal na otvorenome.

HRVATSKI ŽIDAN – Od utorka počinje u židanskoj lozi 22. Tabor Peruške Marije za katoličansku narodnosnu mladinu. Kako nam je rekao peljač tabora Petar Horvat, i ljetos isto tako kot i lani, imaju oko 55 najavljenikov po starosti od 12 do 16 ljet. Šestodnevni tabor pod pokroviteljstvom Štefana Dumovića, židanskoga duhovnika, zatvara se 2. augustuša, u nedilju, s dvojezičnom svetom mašom u koncelebraciji Ferenca Juhosa, Štefana Dumovića i Josipa Božića. Mašu muzički oblikuju mladi taboraši ki će službeno zbogomdati hodočasnom mjestu i prijateljem u 13 uri.

BIKE – Hrvatska samouprava dotičnoga grada srdačno Vas poziva na XII. Hrvatski dan, 1. augustuša, u subotu. Program se začme u 16 uri u mjesnoj crikvi s hrvatskom mašom, ku celebrira židanski dušobrižnik Štefan Dumović, a jaču članice židanskoga jačkarnoga zbora Peruška Marija. Potom na dvoru Kulturnoga doma nastupaju HKD Čakavci iz Hrvatskoga Židana, Društvo za očuvanje tradicij iz ugarskoga sela Gencsapáti, tamburaški sastav Židanci, jačkarni zbor Zviranjak iz Prisike i domaći hrvatski jačkarni zbor Danica. Za vičerom na balu svira Karambolo.

ERČINSKI HRVATI U PULI I POREČU

Ni u ovim toplim ljetnim danima erčinski Hrvati ne miruju. Njihova dva folklorna društva, KUD Zorica i Zbor Jorgovan, već šestu godinu zaredom redovito sudjeluju raznoraznim folklornim i glazbenim festivalima u matičnoj domovi, Republici Hrvatskoj, uz potporu erčinske Hrvatske samouprave, kaže nam Anita Golić Marcinko, predsjednica Neprofitne udruge Zorica.

Nedavno, od 2. do 5. srpnja bili su u Puli i Poreču gdje su imali nastupe uz priliku za druženje i uživanje u ljepotama Istre i spomenutih gradova.

Erčinci su sudjelovali „Istra" Music Festivalu preko Muzsa Festival Organising Offica.

Njihov je nastup izazvao oduševljenje domaćina. S njima je putovao i Orkestar Babra, s kojim odnedavno izvrsno surađuju.

Santovo

Polaganje kamena temeljca

Kamen temeljac su položili državni tajnik, parlamentarni zastupnik bajskog okruga Róbert Zsigó i santovački načelnik József Feigl.

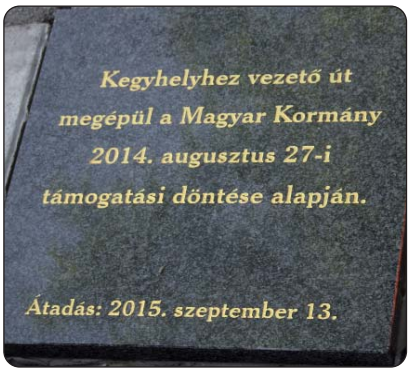

U okviru pobožnosti i misnoga slavlja u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici koje je 13. lipnja na blagdan svetog Antuna Padovanskog predvodio santovački župnik Imre Polyák, biskupski vikar za narodnosti, položen je kamen temeljac za izgradnju asfaltne ceste od naselja do svetišta. Nakon mise kamen temeljac zajedno su položili državni tajnik, parlamentarni zastupnik bajskog okruga Róbert Zsigó i santovački načelnik József Feigl. Ovih su dana započeli radovi na izgradnji ceste koja će se ostvariti s potporom Vlade Mađarske u iznosu od 60 milijuna forinta.

Foto: *S. B.*

Glavna i odgovorna urednica: Branka Pavić Blažetin, tel.: 06-30-3961852, e-mail: branka@croatica.hu, novinari: Stipan Balatinac, tel.: +36/30/396/1851, e-mail: balatinac.s.66@nicom.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat (zamjen. glavne urednice), tel.: +36-30-437-0271, e-mail: tiho@croatica.hu, Računalni slog: Katalin Berencsi Zámbóné, tel.: 1/269-1974, e-mail: zkati@croatica.hu, lektor: Živko Mandić, tel.: 06-70-96 79 333, e-mail: zmsantovo@gmail.com, Adresa: 1065 Budapest, Nagymező u. 68. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – Za Osnivač: Savez Hrvata u Mađarskoj. Izdavač: Croatica Kft. Ravnatelj: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-10000006-10612016, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 7500 Ft. Tjednik se finacira iz državnog proračuna Mađarske. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. Tiskarska priprema, tisak: CROATICA Nonprofit Kft., 1065 Budapest, Nagymező u. 68.
HU ISSN 1222-1270